...ska.

1 Wieczorkowskiego X. Bartł. Kazanie na pogrzebie Anny Ciświcki i t. d.

KAZANIE
NA POGRZEBIE
WIELMOZNEY PANI
IEY MOSCI,
PANI ANNY
GRABIANKI Z WIERBNA
CISWICKI
KASZTELLANKI SRZEMSKI,
PANI
Wielką pobożnością y mądrością sławney.

PRZEZ
WIELEBNEGO X. BARTHLOMIEIA WIE-
CZORKOWSKIEGO PLEBANA RYDZYNSKIEGO.

W Rydzynie w Kościele Swietego Stánisłá-
wá Fárskim/ IV. Decembris, Anno Salutis
M. DC. XX. VIII. odprawione.

Z Dozwoleniem Stárszych.

W POZNANIU,
W Drukárni Jana Wolrábá / Roku P. 1629.

NA KLEYNOT STAROZYTNY,
Wielmoznych Pánow, Ich MM. P.P.
Z CISWICE.

Zobr od Przodká CISWICKICH meznie poimány/
Lew czuły nád nim trzyma miecz polerowány.
Rádá/ Mestwo/ Ostroznosć z tego Herbu płynie/
Tym w Senacie CISWICKICH dom przezacny słynie.

WIEL.

WIELMOZNEMV PANV
Jego Mośći

P. ABRAHAMOWI
Z CISWICE
CISWICKIEMV
KASZTELLANOWI SRZEMSKIEMV,

PANV swemu wielce Mośćiwemu.

X. BARTHŁOMIET WIECZORKOWSKI
Pleban Rydzynſki / łáſki Bożey / Zdrowia dobrego/ y ná wßyſtkim ßcześliwego powodzenia od Páná Bogá życzy.

KAzánie z pobożnośćią Wielmożney Páni, Iey Mośći P. ANNY GRABIANKI z Wierbná, vkocháney Małżonki Wm. Mego Mćiwego Páná, nigdy nie zrownáne, Wielmożny Pánie Káßtellanie Srzemski ofiáruię Wm: nie przeto żebym tę kilka niewydwornych kart, ná chlubę iáką gonił; lecz żebym Chrześćiánskiey ſław y słońcá od Pogáńskich ćieniow zeſpecenia ochronił. Ieżeli bowiem Senat Rzymski práwem nowym obwárował, co vchwała ſtárodawna ſámym mężom przypadáło, żeby cne Mátrony przy pogrzebách z kazalnice wyſtáwiane były, zá to ſá- Sabel. lib. 7.

mo, że pod Senonenską woynę, chcąc tym prędzey Capitolium od Fráncuskiego oblężenia vwolnić, wſzyſtko złoto y kleynoty ſwoie dla zapłáty żołnierzowi ná gromádę ſprowádźiły: czy nieſłuſzney świętobliwe záchowánie, mądre ſpráwy, bogoboyne poſtępki, y inſze dźiełá práwie Chrześćiáńskie, od pobożney Páni á wielkiey Dobrodźieyki moiey, ná ozdobę y ochronę głowey y Capitolium ſwoiego, to iest Wm. vkochánego małżonká ſwego, á mego Mćiwego Páná, gromádnie znieśione, wymogły ná mnie, żebym one w ćięſkim żalu, potomkom niedoroſłym ná dáleką pámięć; á Wm. Memu Mćiwemu Pánu, ná codźienną ochłodę publikował? Nie rowny ćo vpominek doſtoynośći Wm: Mego Mćiwego Páná, lecz iż z vprzeymego ſercá wyćiśniony, wdźięczność ſobie y przychilność po Wm. moim Mćiwym Pánie obiecuie. Pracy y życzliwośći moiey nieodmienną łáskáwość Wm. Mego Mćiwego Páná vpewniwſzy, Páná Bogá prośić będę, żeby Wm. Mego Mćiwego Páná, z miłym potomſtwem, w błogoſłáwieńſtwie Swiętym, y pomyślnych poćiechách długowiecznie chowáć raczył. Dat. Rydzinæ 22. Decemb. 1628.

Wm. Mego Mćiwego Páná

niegodny Bogomodlcá y ſługá.

KAZANIE.

KAZANIE.

Nobilis in portis vir eius, quando ſederit cum Senatoribus terræ, *Prouerb.* 31.

IAdowitá iedzá nieużytośćia wße ſtworzenie przechodzacá / żáłoſny rozwod miedzy paro vkocháno w wzwiaſku świetey społeczności vczyniłá / znieważywßy wyrok Boſki: quod Deus coniunxit homo non ſeparet: Math. 19. v. 6. ná Wielmożney Páni zdrowie náſtopiłá: á o co ſie przemyſł ludzki niepokuſił/ dokazáłá. Doſtoieńſtwo Senatorſkie záſmućiwßy/ á Szláchćicá z ornamentu Szláchetnego obnáżywßy / obmyślánie Cney Koroney zdrowa rádo y rátunkiem/ pod te czáſy zátrwożone/ zátrzymáłá. Nießczeſnaß to mießánina y gorſkiego żalu pełna/ kiedy podłe plebiſcitum, lub bezecni wywołáncy y ćiurowie lichodzieżni/ ná wolności krwie Szláchecki náſtepuia! Homerus, y czoło wßyſtkich Prorokow Izáiaß plagi ćießkie wyliczáiac/ ktore zgube y vpadek Cney Koroney Izráelſkiey poprzedzáły / nárzeka też ná to mowiac: tumultuabitur puer contra ſenem, & ignobilis contra nobilem: Iſa. 3. v. 5. bunty y rokoße beda podnośić dzieciuchowie y gołowaśi przećiwko ſtárym Rátunow / y Káwállerom doświádczonym / tákże ćiurowie przećiwko Szláchćie y Rycerzom páſowánym. Toß plaga nizey przegraza Idumeyczykom: Nobiles eius non erunt ibi: to ieſt/ Cháldeyſcy Ciurowie beda Szláchte Idumeyſka náiezdżáć; Iſa. 34. v. 12. ich dobrá plondrowáć/ palić; corki y żony gwałćić / á ſáme wie-

ſić / w niewoli trzymáć / y drugich zábijáć. Azaż y to nie
żáłoſna / że Wielmożną Senatorkę / nieśmiertelney pámię-
ći godną / śmierć bezecna oſtrą koſą bez reſpectu śierot má-
Iob. 14. łych powáliłá ? Słuśnie o niey z Jobem muſzę záwołáć : ſi-
v. 21. ue nobiles fuerint pueri eius, ſiue ignobiles, non intelligit.
nie ma bráku niecnotliwa nád ſtanámi / Senátorſkich ro-
wno dźieći y z chłopſkiemi nie ſzánuie. Tenże Prorok zá-
Iſai. 14. wołány nád zgubą Philiſtyńſką lámentuiąc / krzyczy do
v. 31. nich : vlula porta, vlula ciuitas : płácz bramo / nárzekay
miáſto. przez bramę / Senátory / ktorzy w bramie ná Sey-
mách y ná Sądách záſiadáli / (iáko ſie to niżey pokaże) ro-
zumie ; á przez miáſto / poſpolſtwo. iákby tedy rzekł : Xiążę-
tá z Senatorámi / Mieſzczánie z poſpolſtwem nárzekaycie.
Toć ia dźiś do was nád tym zacnym depoſitem z ſercá żalem
pobudzony mowić muſzę. Senátorowie / Kaſztellani /
Dignitárze / Vrzędnicy / Sąmśiedźi / Pokrewni / pomágay-
ćie ſerdecznego żalu Colledze ſwoiemu Senátorki / Vrzęd-
niczki / Pánie / Sioſtry / y Sąmśiády / pożáłuyćie towárzy-
ſzki vkocháney : á dźiateczki Senatorſkie rzewnie płáczćie
Dobrodźieyki Wáſzey. Vlula ciuitas. Vbodzy zás / Zá-
konnicy / Zakonniczki / poſpolſtwo z poddánemi / domowni-
cy / dworne Pánny / łez żáłoſnych gorzkie zdroie wyleway-
ćie. Vlula ciuitas. A wy Rydzyno / Zbąſzyniu / z kośćiołá-
mi y Kápłanámi wáſzemi izáli nie zápłáczećie ſzczodrobli-
Actor: 9. wey Dobrodźieyki wáſzey ? Vmárłá wam druga Swięta
v. 36. Tábitá / vmárłá mądra mátká / y zárádna goſpodyni wáſzá.
W tym żalu nieutulonym tá nam iedyna poćiechá zoſtáie /
że z Rodźicow świątobliwych zrodzona / tę pobożność / kto-
rą z żywotá máćierzyńſkiego wynioſłá / áż do śmierći wy-
trzymawſzy / oney w cále niebieſkiemu máłżonkowi docho-
wáłá /

wáká/ y doczesnego oblubienicá opuściwszy/ do wiecznego dáleko Szláchetnieyszego postąpiłá: á przemiáne od Ziemskiego Senatorá do Xiążecia Senatorow niebieskich vczyniłá. Zá czym o niey słusznie mogę mowić/ co Duch S. o mądrey/ mężney/ pobożney/ y Szláchetniey niewieście nápisał: Nobilis in portis vir eius quando sederit cum Senatoribus terræ: Szláchetny w bramách mąż iey/ gdy vsiedzie miedzy Senatorámi Ziemskiemi. Z tych słow/ná tym mieyscu żáłobey pełnym/ przy pogrzebie zacnie Szláchetnego ciáłá Wielmożney Páni/ Iey Mośći Páni Anny Grábianki z Wierbná Ciświcki/ Kásztellanki Srzemskiey będę mowił/ co to zá máłżonek/ ktorego mądra y pobożna niewiástá zdobi Szláchectwo/ gdy śiedzi z Senatorámi Ziemskiemi. Potym iáko powagę Szláchecką/ y dostoieństwo Senatorskie nászá Wielmożna Páni/ nieśmiertelney pámięci godna pomnażáłá: wziąwszy ná pomoc vkrzyżowánego/ w ktorym oná wszystkie pociechy pokłádáłá odpráwię.

Nobilis in portis vir eius, quando sederit cum Senatoribus terræ. *Prouerb.* 31.

NIewiástá mądra y pobożna trzech mężow zdobi/ vszláchćia/ y rozwesela/ Chrześciánie w Pánu Bogu mili. Pierwszy mąż/ co do Litery/ z ktorym nierozdzielne towárzystwo dożywotnie bierze; ná ten czás go zdobi/ gdy pobożnym żywotem/ rozmową mądrą/ y rostropnym gospodárstwá rozrządzeniem mężá swego vćieszy y rozweseli/ według onego co Duch S. powiedział: Mulieris bonæ beatus vir, numerus enim annorum illorum duplex: Niewiástey dobrey błogosłáwiony iest mąż/ ábowiem

Pierwszy mąż.

Eccl. 26. v. 1.

v. 19. liczbá lat ich ieſt dwoiſta. Y niżey támże: Gratia ſuper gratiam, mulier ſancta & pudorata: Łáſká nád łáſkę / niewiáſtá świeta y ſtromięzliwa. Tákże in Prouerb. Mulier ſapiens
Prou. 14. v. 1. ædificat domum: Niewiáſtá mądra buduie dom ſwoy. Táka tedy niewiáſtá zdobi vrodzay y Szláchectwo małżeńſkie / y siłá mu beśpieczeńſtwá przy gromadzie zacnych oſob przydawa. Iáko złoto doſtátecznie ſzátę zdobi / iednák gdy y do złotá przyſtąpi Rubin / Dyáment / Turkus / dáleko ozdobnieyſza ieſt: ták Szláchectwo y doſtoynosć Senatorſka / ácz ſámá przez ſię zacna ieſt / bo iák Delborá / według wykładu Procopiuſzowego / Iudic. 5. názywa ich: clypeos patriæ: iednák gdy przyſtąpi mądrość y wſtydliwość pobożney małżonki / dáleko ozdobnieyſza zoſtáie. Crates mowi: Ornamentum eſt quod ornat; ornat autem, quod honeſtiorem facit mulierem; hoc autem, non aurum, non ſmaragdus; ſed grauitas, moderatio, & pudor. To / práwi / názywamy ozdobą co człowieká zdobi; niewiáſtę záś to zdobi / co w niey ieſt vczćiwſzego; á to ieſt / nie złoto / nie Szmárág / ále powága / ſkromność / y wſtydliwość. Idzie zátym / że mądra niewiáſtá zdobi męzá ſzláchetnego; iáko przećiwnym ſpoſobem ſwárliwa / pijánicá / nierządna / mądrego / pobożnego / do wſtydu przywodzi. Ale przypátrzmy ſię / do iákiey doſkonáłośći Duch S. pobożney niewiáſtey ozdobę mężowi przywodzi: Mowi; in portis, quando ſederit cum Senatoribus terræ. Był ten zwyczay ſtárodawny / miánowićie v Zydow / że Senatorowie w bramach Mieyſkich Seymy / Trybunały / y inſze ziázdy odpráwowáli. Zkąd w oſtátnich Xięgách Moyzeſzowych / Bog rodzicom roſkázuiąc ſyná ſwowolnego karáć / tákie práwo ſtánowi: Ducent eum ad Seniores ciuitatis illius, & ad portas iudicij:

cij: Záprowádzą go przed Stárszych miástá onego / y do bramey Sądowey. Tákże Hieremiasz w bramách kazánia swoie odpráwował; iáko tego káżdy z Rodziału iego 17. snádno doyść może. Iob też Swięty czyniąc wzmiankę o swoiey godności Senatorski przypomina / że w bramách Sądy y Seymy odpráwował / mowiąc; cum viderem me in porta superiorem: gdym się baczył być w bramie nay-wyższym. iákby rzekł; nigdym vbogim nie pogárdził / áni onego w Senácie okiem nie przenośił. Swięty Grzegorz przyczynę dáie / mowiąc. Mos fuit veterum, vt Seniores in porta consisterent, & causas introeuntium iudicarent, quatenus tantò esset pacificus vrbis populus, quantò ad hanc discordes ingredi non liceret. Był ten zwyczay v stá-rych / áby Sędziowie w bramách sądy záśiadáli / żeby sprá-wy do miástá wchodzących sądzili / á to dla tego / żeby po-spolstwo mieyskie / tym spokoynieysze było / im mniey nie-zgodnych do miástá wpuszczano. To ták zá fundáment zá-łożywszy / wykładu słow od Duchá S. powiedzianych słu-chaymy: Nobilis, mowi / in portis vir eius, quando sede-rit cum Senatoribus terræ. Mąż niewiásty mądrey / bogo-boyney / y wstydliwey / będzie śiedział ná Seymách / ná Try-bunałách / wesoły / bespieczny / nikogo się nie wstydząc; w kole Rycerskim káżdemu w oczy śmiele weyzrzy / kleynotem od Bogá dánym pobućić się mogąc. Azaż nie táki był Col-latinus Tarquinius Szláchćic Rzymski / ktory w oblężeniu miástá Ardeiey Rutulow / rozmawiáiąc w Compániey z drugim Rycerstwem przy wieczerzey / z przyczyney inszego Szláchćicá / o wstydliwośći y wierności małżonek swoich / gdy káżdy swoie wysłáwiał / szczęściu swemu y cnoćie mał-żonki swoiey podufáiąc odpowiedział: wielkich dowodow

nie potrzebá / przyśiodławßy káżdy ſwego/ rzeczą ſámą tey
rozmowey doświadczemy / roſpuśćiwßy co káżdego z nas
małżonká czyni obaczemy. Druga Szláchtá do ſwoich żon
August. do Rzymu przyiechawßy/ iedne w pijáńſtwie/ drugie w żár-
lib. 1. de Ciuitat. tách / trzećie w tańcách/ y tám dáley niepoczeſnie záſtano.
Dei.C.19 Wybieżą teß z Collatinem do dzierżáwy iego Collatium;
Ex Ouid. záſtáná Lukrecya ná oſobnym pokoiu/ z Fraucymerem y z
lib. 1. Faſt. dźiatkámi przy igiełce śiedząca. Zá czym wßyſcy z plácu
záwſtydzeni odeßli/ á przy ſámym Collácynie ſławá dobra/
y ozdobá małżeńſka zoſtáłá. Do tákiey ozdoby Tertullia-
Tertull. nus wßyſtkich mężátek zwoływa / y nápomina mowiąc:
lib. de Prodite iam medicamentis & ornamentis extructæ Apo-
cultu ſtolorum, ſumentes de ſimplicitate candorem, de pudicitia
Fœmin. ruborem, depictæ oculos verecundia & ſpiritus tacitur-
nitate, inſerentes in aures ſermonem Dei, annectentes cer-
uicibus iugum Chriſti, caput maritis ſubiicite, & ſatis or-
natæ eritis; manus lanis occupatæ, pedes domi figite, &
plus quàm in auro placebunt: veſtite vos ſerico probita-
tis, byſſino ſanctitatis, purpura pudicitiæ: taliter pigmen-
tatæ Deum habebitis amatorem. Wynidźćie teraz ſtroyká-
mi y vbiorámi ozdobione Apoſtolſkimi/ wziąwßy z proſtoty
ßczerość/ z wſtydliwośći rumianość/ oczy vbieliwßy ſro-
mięźliwośćią y Duchá milczeniem/ záußnice záwieśiwßy
ſłowo Boże/ ßyie zaś obłożywßy iárzmem Chryſtuſowym/
głowę poddáyćie pod poſłußeńſtwo małżeńſkie / á będźiećie
doſyć ozdobione. Ręce igłą zábawiáyćie/ nogi domá záſiá-
dzayćie/ á więcey niż w złoćie ſię podobáią; vbierzćie ſię w
iedwab cnoty/ w biśior świątobliwośći/ w purpurę wſty-
dliwośći; á gdy ſię ták przyozdobićie/ znaydźiećie Bogá ku
ſobie łáſkáwego.

Wtory

Wtory mąż / ktorego mądra y pobożna niewiástá zdobi y rozwesela / CHrystus Jezus / názywa sie v Lukaszá S. szláchetnym / w onych słowiech: Homo quidam nobilis abiit in regionem longinquam. Mąż ieden szláchetny odiáchał w dáleko kráine: á ten szláchcic małżonkiem iest dusz násżych; iáko o tym Páwel świety nam opowiádá: Despondi enim vos vni viro, virginem castam exhibere CHristo: Poslubiłem bowiem was wystáwić czysto pánienke iednemu mężowi Chrystusowi. To słowo despondi, znáczy trzy rzeczy / ktore wiec dziewosłębowie zwykli odpráwowáć. Naprzod náráić żone / potym zrekowáć / á náostátek do ślubu przyprowádzić. Mowi tedy Páwel świety / Jam wász dziewosłęb / bo przez náuke postárałem sie wam o małżonká Chrystusá / zrekowáłem was z nim / y ślubnym vczynił. Ale iż przydáie / virginem: Anselmus y Theophilactus mowią: przez wiáre y Chrzest poslubiłem was Chrystusowi / ábym was w dzien sądny stáwił pánienkámi / to iest / zupełnemi w wierze / w nádziei / y w miłości / y do łożnice Jezusowey przyprowádził. Zkąd Augustyn świety mowi: Virginitas mentis est, integra fides, solida spes, syncera charitas: Pánienstwo serdeczne iest / zupełna wiárá / gruntowna nádzieiá / szczera miłość. Zá czym idzie / że gdy czego z tego troygá człowiekowi niestáie / tákiego duszá / nie oblubienica Chrystusowa / ále nierządnica názwáć sie musi; iáko to Origines do grzesznika mowiąc twierdzi: Si ergo susceperis, ô homo, in cubili animæ tuæ adulterium diabolum, meretrica est anima tua cum diabolo. Si spiritus iræ, si inuidiæ, si superbiæ, si impudicitiæ, ingressus fuerit ad animam tuam, & receperis eum, & consenseris ei loquenti, & in corde tuo delectatus fueris his, quæ tibi se-

Wtory mąż.

Luc. 19. v. 12.

2. ad Corint. 11. v. 2.

August. Tract. in Ioan. 13. Tom. 9.

Origen. Hom 12. in Luc. cap. 2.

eundum suam mentem suggerit, meretricatus es cum eo? Jeśli przyimieß/ o grzeßny człowiecze/ ná łożnice duße twoiey cudzołożniká ßatana/ cudzołożyłá z ßatánem dußá twoiá. Jeśli duch gniewu/ zazdrości/ pychy/ niewstydliwości/ wnidzie do dußey twoiey/ á onego przyimieß/ y zezwoliß ná rádę iego/ y w sercu twoim tymi rzeczámi się ućießyß/ ná ktore ćię podwodzi wedlug myśli swoiey/ z nim pospołu cudzołostwo popełnił. Ten tedy małżonek náß Chrystus IEZVS/ nie tylko iest Szláchetnym/ ále y sámo ßláchectwo/ od ktorego my niegodni ßláchectwá nábywamy; iáko to Bázyliuß S. lib. de vera virginitate powiedział/ tymi słowy: de qua dicitur Psal: 44. Astitit Regina à dextris tuis, in vestitu deaurato, circumdata varietate. quare, quæ nunc pannoso vestitu ac seruili habitu vilis putatur, in regno cœlorum Regina & nobilis Regi astans reperitur. Contemnat igitur quidquid oculis apparet, & nuda mente amore sponsi satietur. Non lingua, non auribus, non oculo, non alio omnino sensu, imò neque cogitatione; sed corpus quidem, velut templum quoddam, aut thalamum sponsi habeat præparatum: non enim latet aliqua adulterans illius conspectum, de quo dicitur Psal. 93. Qui plantauit aurem non audiet, qui finxit oculum non considerat? O dußy spráwiedliwego powiedziano v Dawidá w Psalm: 44. Stánełá Krolowa ná twey práwicy/ w ßáćie złotogłowowey/ obtoczona rozlicznośćią. A przeto/ ktorą teraz w wiothym odźieniu y w postáći niewolniczey lichą rozumiemy/ w krolestwie niebieskim Krolowa y ßlachćianke/ przy boku krolewskim stoiącą naydźiemy. Niechże tedy wßystkim co oczymá widzi pogárdza/ á niech się miłośćią sámego Oblubieńcá contentuie. Nie iezykiem/ nie oßomá/ nie

śnie okiem/ áni żádnym inszym zmysłem / y owszem áni żadną inszą myślą/ ále ćiáło/ iákoby kośćioł iáki / ábo łożnicę dla Oblubieńicá ma mieć zgotowáne. bo żadna cudzołożnicá nie skryie śie przed widokiem tego/ o ktorym w Psal: 93. powiedziano. Izáli ten ktory stworzył vcho nievsłyszy / ábo ktory spráwił oko nieobáczy ? Tym szláchectwem Agáthá S. bárziey śie szczyćiłá / niż vrodzeniem swoim ; dla czego gdy iey mowił Stárostá *Quintilianus*: Non te pudet, nobili genere natam, humilem ac seruilem Christianorum vitam ducere ? A nie wstyd ćie w szláchecktim domu vrodzoney / że podły y niewolniczy Chrześćiáński żywot prowádzisz ? z weselem odpowiedziáłá: Multò præstantior est Christiana humilitas & seruitus, Regum opibus ac superbia. Dáleko zacnieysza iest Chrześćiáńska pokorá y niewolá / nád Krolewskie bogáctwá y wynioslośći. Tákowy tesz był on S. Męczennik Rzymski/ ktory pod on czás Koronę męczeńską podiął/ gdy Galerius Cesarz y Asclepiades Stárostá / Chrześćiány w Antiochiey prześláduiąc mordowáli. ten choć v pręgierzá smágány / niechćiał odstąpić Szláchectwá Chrześćiáńskiego/ mowiąc: Nie day Boże / ábym śię ia miał szczyćić Szláchectwem z vrodzenia/ ábo z Przywileiu Cesárskiego nádánym ; pobożne spráwy Chrześćiáńskie Szláchetnego męża czynią. Rozgniewány tedy Stárostá kazał boki iego brzytwámi rzezáć. ná co on : Dziękuię ć o Stárosto / żeś mi rozprzestrzenił kánały vst moich/ ktoremi ia Chrystusá opowiádáć mogę : á to masz ták wiele vst/ ktore chwalą Chrystusá / iák wiele ran w ćiele moim. O tym meżnym animuszu Szláchecktim Prudentius szerzey świádectwo dáie. Nie mogę tu pominąć oney Szláchćianki zacney/ ktora v Chomerytow / zá okrućieństwá Dunáán Baron. To. 7.

 Ty-

Anno Christi 522.pa. 91. Tyraná/ ze dwiemá corkomá Korone meczenſką odnioſłá. gdy bowiem kát okrutnym ſercem one Pánienki śćiął / á ná wiekſzy despekt y zelżywość Mátkiey / wziąwſzy krwie ich ná gárść dał ſkoſztowáć/ ſkoſztowáwſzy á ku niebu weyrzawſzy krzyknęłá: Tobie Chryſte JEzu te moie ofiáre oddawam / tobie Pánienki czyſte meczenniczki wyſtáwiam/ z ktoremi mnie teſz policzoną przyimi do łożnice twoiey / á pokaż mátkę dla corek rozweſeloną. Tych oblubienic małżonek Chryſtus Jezus/Szláchetny y weſoły będźie siedźiał w bramách / iáko Archányoł Gábryel Pánnie Náświętſzy
Luc. 1. v. 32. opowiedźiał: Dabit ei Dominus ſedem Dauid patris eius.
Math. 19. v. 27. Da mu Pan ſtolicę Dawidá Oycá iego/ z Senatorámi Ziemſkimi / z onemi dwunaśćie / ktorzy wſzyſtko opuśćiwſzy ſzli zá nim. O tym ſzláchectwie y weſelu Małżonká niebieſkie-
Pſal. 121. v. 4. go opowiedźiał Dáwid S. *Pſal.* 121. Bo przepuśćiwſzy rádość wielką/y ſwoie y Chryſtuſá Páná/przydáie: illuc enim aſcenderunt tribus tribus Domini, teſtimonium Iſráel, ad confitendum nomini Domini. Tám wſzyſtkie pokolenia Jzráelſkie będą chwalić/ wyznáwáć/ y błogoſłáwić z weſelem Bogá. A zkądże ſię to weſele / y z iákiey przyczyney pomnoży? quia illic ſederunt ſedes in iudicio. Bo tám Krolowie y Xiążętá / to ieſt/ ludźie doſkonáłey świątobliwośći będą poſpołu z Chryſtuſem Pánem ſądźić. O ktoby to vmiał powiedźieć/ iáka rádość/ iákie weſele będźie náſzego Oblubieńcá / kiedy one pięć pánienek mądrych przydą do niego z kágáńcámi oleiem dobrych vczynkow nápełnionymi / y rzeką: Domine aperi nobis: Pánie otworz
Matth. 25. v. 34. nam. Aliśći on z weſelem wielkim záwoła. Venite benedicti patris mei, poſſidete, percipite regnum. Podźćie błogoſłáwieni Oycá mego/ ośiegnićie kroleſtwo niebieſkie

wam od poczatku swiátá zgotowáne. Czuwáli o tym
szczesciu y weselu/ choć źli y przekleći ludźie; dla tego Bá-
láam niepobożny prágnoł táko smierćia z swiáta zeysć/ mo- Num. 23.
wiąc: moriatur anima mea morte iustorum. Niech vmrze v. 10.
duszá moiá śmierćia spráwiedliwych. Brát ieden Zakonu
S. Dominiká/ ná imie Romæus, ktory przedźiwnie y swiát
y sámego śiebie pogárdzał/ z vstáwicznego zwyczáiu ten
wierszyk Dáwidow powtárzał: Cum dederit dilectis suis Psal. 126.
somnum, ecce hæreditas Domini. Gdy przepuści ná ko- v. 2.
chánki swoie sen/ áliści dziedzictwo niebieskie náyduią.
Tego dniá gdy konał/ towárzysz iego po polu sie przecho-
dząc/ vsłyszał ná powietrzu wdźieczną melodią Anyelską
tymi słowy: gdy da kochánkom swoim sen/ oto dźiedzictwo
Páńskie. Wspomniawszy zwyczay Romæuszow ku iego Cel-
li pobieży/ zástánie z weselem konáiącego/ melodią przerze-
czoną od Anyołow powtorzoną vsłyszy/ zá co Bogu błogo-
słáwi. Azász ztąd nie báczyćie/ że Chrystus JEzus Szlá-
chetny Oblubieniec/ w bramách Sądu poiedynkowego/
dla iedney duszy spráwiedliwey Oblubienicy vkocháney/
gdy do niego/ w Senaćie z Senatorámi/ źiemie żywiących
śiedzącego/ ozdobioną vczynkámi pobożnemi przychodźi/
wesela y poćiechy niewymowney nábywa.

Trzeći mąż nástepuie/ ktorego zdobi y rozwesela mą- Trzeći
dra y pobożna niewiástá duszá káżdego człowieká. á słusznie/ mąż.
bo à potiori denominatio. Wiec iáko Bog dał żone mężo-
wi pod posłuszeństwo; iáko o tym mamy w Xiegách Moy-
żeszowych/ sub viri potestate eris, & ipse dominabitur tui: Gen. 3.
Pod posłuszeństwem mężowym bedźiesz/ y on bedźie páno-
wał nád tobą: Ták ćiáło ma bydź pod mocą y rządem dusz-
nym. Dla tego ieden z Theologow ták dusze opisuie. Ani-

ma est substantia quædam incorporea, rationis particeps, regendo corpori accommodata; Duβá iest istnośc iákáś niećielesna/ máiaca vczestnictwo rozumu/ do rządzenia ćiáłá sposobiona. Náostátek nie może być bárziey przywiązány mąż do żony/ iáko ćiáło do duβe. á iáko męża z żona nie może nikt rozłaczyć/ tylko śmierć; ták teβ ćiáłá z duβa nikt
1.Reg.15. nie rozłaczy tylko oná. Vznał to Agág Amálechitow
v.32. Krol/ gdy obaczył nád soba miecz dobyty/ záwołał: siccine separat amara mors? á tákiβ to rozdźiał gorzka śmierć czyni? Kiedyβ tedy tá małżonká ćiáło/ męża swego duβe vβláchca y ozdobnym czyni? In portis. we trzech bramách: W pierwβey młodośći/ w wtorey stárośći/ w trzećiprzy śmierći. Cum sederit cum Senatoribus terræ: Gdy násláduiac ludźi pobożnych káżdodźiennie będźie exáminowałá sumnienie swoie. A przy tákiey pilnośći/ to co własność
Math.18. pobożney niewiásty nośi/ vczyni/ że podda śie pod posłuβeństwo małżonkowi swemu. Nie ták iáko oná niewstydliwa ßudze Krolewskiemu vczyniłá/ ktora dla swey woli/ okrućieństwá/ y srogośći/ męża swego w táka niewola wdáłá/ że rozgniewány Pan/ kátom w ręce bez miłośierdźia onego podał/ iáko Ewángelistá Matthæuβ S. βerzey o tym
Eccl. 10. świádczy. O Szláchectwie y weselu tego męża mowi Sá-
v.17.] lomon; Beata terra cuius Rex nobilis est, & cuius Principes vescuntur in tempore suo: Błogosłáwiona to źiemiá/ ktora ma Krolá βláchćicá/ y ktorey Xiażętá chleba záżywáia czásu swego. Tá źiemiá nic inβego nie iest/ tylko ćiáło/
Gen. 2. bo z źiemie stworzone/ iáko o tym v Moyżeβá: Formauit
v. 7. Deus hominem de limo terræ; Vformował Pan Bog człowieká z mułu źiemie. Ma męża Krolá βláchetnego/ kiedy vmie duβá sobą y wβystkimi áffektámi rządźić/ według onego:

onego: melior est patiens viro forti, & qui dominatur animo suo, expugnatore vrbium. Lepszy iest ćierpliwy mąż/ániż mąż mocny; á ten ktory pánuie vmysłowi swemu/ niżli ten ktory wywraca miástá. Jáko to Bog Tálerusowi nászych czásow zawołánemu Káznodzieiey/ y wielkiemu Theologowi/ nád iednym człowiekiem vbogim/ lecz spráwiedliwym/ pokazał. ktorego gdy spytał/ iáko ćie zowią? odpowiedział/ żem iest Krol. A gdy nań nástępował/áby mu sie tego spráwił/ odpowiedział: dla tegom Krol/ że záłáską Bożą wszystkie zmysły/ námietności/ y affekcye moie/ ták vskramiam/ że bez roskázánia rozumu/ nigdźie sie nie ruszą/ ktory sposob krolowánia nád wszystkie Monárchie przekłádam. Tákich tedy małżonkow Principes, Xiążetá pięć zmysłow/ y trzy śiły duszne/ będą záżywáć chlebá czásu swego/gdy po śmierći duszá/á po dniu sądnym ćiáło/ otrzymáią w małżeństwie rádosną y pożądáną zapłátę swoię. Máximilian Cesárz/gdy mu ieden Plebeiusz kilká tálentow złotá oddawał/ áby go szláchćicem vczynił/ odpowiedział: Ditare te possum, sed nobilitare sola virtus potest. Jać w prawdźie mogłbym ćię bogátym vczynić/ lecz sámá cnotá ćiebie szláchćicem vczynić może. Do tey was pobudzam Chrześćiánie/ iesli chcećie czásu swego chlebá z pracey rąk wászych záżywáć. Bo ktoszby to vmiał opisáć/ iák będźie wesoły ten małżonek/ gdy rozłączony z tym świátem poydźie/ miedzy one Senátory ziemi wiecznie żyiących/ stánąwszy w bramách niebieskich/ bespiecznym y wesołym głosem záwoła. Aperite mihi portas iustitiæ, ingressus in eas confitebor Domino. Otworzćie mi bramy spráwiedliwośći/ będę wysłáwiał Páná moiego.

Prov. 16. v. 32.

Psal. 117. v. 19.

WTORA CZESC KAZANIA.

OBáczmy iuż/ iáko powagę Szláchecką y dostoieństwo Senátorskie/ tá niegdy Wielmożna Páni/ Jey Mość Páni ANNA Grábiánká z Wierbná CISWICKA, Kásztellanká Srzemska/ pobożnością pomnażáłá. Ambrozy o Narodzeniu Janá Chrzćicielá piszac: docet (mowi) Scriptura, non solum mores in iis prædicabiles sunt, sed etiam parentes oportet laudari, vt veluti transmissa immaculatæ puritatis hæreditas, in iis quos volumus laudare præcellat. Náucza práwi Pismo święte/ nie tylko obyczáie/ w tych ktorych mamy zálecáć/ máia bydź chwálebne/ ále też y rodźice potrzebá chwálić/ áby snádź niepokaláná czystość práwem dźiedźicznym wrodzona w nich sie pokazáłá. Y słusznie/ bo Páwel S. mowi: Si radix sancta & rami. Jezeli korzeń święty/ tedyć y gáłęźie.

AdRom. 11.v.6.

Tákże Chrystus: non potest arbor bona malos fructus facere: nie może dobre drzewo/ złego owocu wydawáć. Aristoteles 5. Politic. tego przyczynę dawa/ że dźieći inclinácyą przyrodzoną/ y complexią ćielesną od rodźicow odbieráią; ktora ieśli dobra iest/ ćiele pomaga do dobrego żyćia. Nie raz/ ále tysiąc rázy káżdodźiennie nieśmiertelnego wspomnienia godni/ oni pobożni rodźicy/ Wielmożney Páni/ Jey Mći Páni Srzemskiey/ Lukasz z Wierbná/ Anná z Rokosowá Podskárbianká Koronna/ Rydzynscy; ludźie pokorą/ ludzkośćią/ szczodrobliwośćią/ trzezwośćią/ pobożnośćią/

Matth.7. v.18.

zgoda ſamśiedzka y małżeńſka/ nie tylko po Polßcze wßyſtki
y Sloſku / ále teß po obcych kráiach ſłynocy; ták/ że iáko
mowi Ewángeliſtá S. Lukaß/ o Rodzicách świetego Jana Luc. 1.
Chrzćićielá/ ambo iuſti & ſine querela: Nienálazłbyś im v. 6.
był niczym oká záplusnoć. Od tych ták pobożnych y ßlá-
chetnych rodzicow/ wßyſtkie cnoty/ Dobrodzieyká ßczodro-
bliwa/ práwem [illegible]edzicznym wyczerpnelá. Tu madrość/
tu ludzkość / tu pokorá / trzeźwość/ pobożność; tu zgodá
ſamdziedzka / y małżeńſka / tu ſtáteczność / ćierpliwość /
wſtydliwość; tu wdzieczność/ tu łáſkáwość ku poddánym/
tu dozor domowy obaczymy. Dochodziemy tego z Piſmá S. Deu. 3.
że Zydzi z ſtárodawna w oſobie Szláchecki siedmi przymio- v. 15.
tow potrzebowáli/ madrośći/ pokory/ boiáźni Bożey / łá-
komſtwá obrzydzenia/ miłośći/ prawdy/ ludzkośći / y słá-
wy dobrey. Nie rozwodząc śie/ wąs ſobie/ o Szlachetne ko-
ło przezacnych ſłuchaczow/ ná świádectwo biore. Kogoß
tá mądra Páni rozmową ſwą nie zbudowáłá? komuß śie/
nie tylko rownemu ále y podłemu nie przyſłużyłá? kogoß
nie ußánowáłá? áząß z káżdym nie porownáłá? Czásby mi
nie doſtárczył/ kiedybym miał wßyſtkie látá/ y z dźiećiń-
ſtwá/ y w Pánieńſtwie y w ſtánie wdowim/ Wielmożney
Káßtellánki náßey opiſowáć/ y przebieżeć.
Juß tego nie powtarzáiąc / com ná prowádźie tego zá- Pierw-
cnie ßláchetnego ćiáłá w Swiećiechowie/ tákże y tu przy de- ſza włá-
poſicyey/ ná zbudowánie pozoſtáłych powiedział; to tylko ſność Li-
o niey chce powiedźieć/ co Duch S. o rozmowie mądrey y ley Can.
roſtropney białeygłowey powiedział: Labia eius lilia di- 5. v. 13.
ſtillantia myrrham: Wárgi iey/ lilie wypußczáiące myrrhe.
A ponieważ tá Wielmożna Páni Káßtellanká Srzemſka /

iest Herbu stárożytnego Liliow / ktorym sie Pánowie Grá-
biowie z Wierbná od kilku set lat zdobia / tym cherniey ná
własnościách Liliey sie zábáwie. Naprzod vstá madre/
iezyk rostropny / nie były listem prostym / ále listem Lilio-
wym / wonność cnot świetych y náuk przykłádnych w sobie
zámykáiac / á wypuszczáiac myrrhe / ktora wszystkie ziołá
wonne / dla gorzkości / y trwáłości przechodzi. dla tego tesz
do oleyku ná pomázánie kápłáńskie zgotowánego / soku
myrrhowego przykłádano / iáko Exodi. 30. v.23 czytamy.
Co to zá trwáłość gorzka ? Meká Chrystusá Páná / prace
y mezne wytrwánie ; tákze zásługi / Pánney Naświetszey / y
kochánkow Bozych. á z drugiey strony / zal serdeczny y płácz
gorzki zá grzechy swoie. Rara Phœnix in mundo. Rzadka
wierzćie mi táka rozmowá miedzy nászemi Szláchćiankámi
bywa. bo gdy sie znido / o strojách / o vrodzie / o dostátkách /
o sąmśiedzkich obyczáiách mowiemy. Páwel święty gdy
mowi Vos Nobiles nos autem ignobiles ; Wyśćie Szlá-
chtá / á my zás nie szláchtá ; skromnie y subtelnie (iáko świe-
ty Chryzostom wykláda) sam sobie przymawiáiac / w brew
Szláchćiankom / tákze y Szláchćie przyćina. Jákby
chćiał rzec. Chcećie wiedzieć w czym wy chwałe swoie y
Szláchectwo pokładaćie ; w tym pono / kiedy owo ktora
vmie diskurowáć o stroiách / o roskoszách / o dostátkách /
o vrodzie / o świátowych obyczáiách ? y mowićie ; tá sie
práwie Szláchćianka vrodziłá : Já zás nie ták rozumiem ;
ále kiedy o wzgárdzie świátá / o pokorze / o pokućie / o mece
Chrystusá Páná rozmáwiamy. Tákać byłá Jádwigá świe-
ta Xiezna Polska / táka Elzbietá Błogosłáwiona Krolewá
Wegierska / o ktory pisze Historya Kośćielna w iey zy-
woćie :

wocie: że gdy vstroiona po krolewsku weszłá do kościołá z assistencyą/ á wstąpiwszy ná kościelny prog/ obaczyłá Crucyfix/ rzewnie nárzekáiąc mdleć poczęłá. A gdy sie iey ledwie dorárto/ pytáiącym o przyczynę mdłości odpowiedziáłá. Jákoż ia nie mam płákáć? Pan moy/ Dobrodziey moy/ Odkupiciel moy/ ách niestetyż/ nági wisi? á ia nędznicá ták kosztownie vpstrzona! Pan moy/ Stworcá moy/ w Koronie ciernioweý vtrápiony; á ia w złotey po Krolewsku vstroiona! Pan moy/ żywot moy/ miedzy łotry obieszony: á ia iego niewolnicá ták wiele dworzánow wkoło siebie widzę! A o nászey Wielmożney Kásztellance co rzekę? Miáłá Crucyfix málucinki S. Jádwigi/ ná kształt dziecięciá/ nád ktorym medytácye swoie/ (iákom w Trzebnicy widział) odpráwowáłá/ ktory káżdodziennie co godziná przy modlitwách/ ták w szczęściu/ iáko y w nieszczęściu vstáwicznie cáłuiąc vkocháłá/ omiłowáłá. Ná... dowáłá w tym mogę rzec Konrádá świętego/ vczniá Błogosłáwionego Dominiká/ ktory vmárł w Roku 1238. iáko o tym sam przepowiedział/ w Dzień Národzenia Pánney Błogosłáwioney. Ten w káżdym vtrapieniu te słowá miewał. Dilectus meus mihi, & ego illi, qui pascitur inter lilia, donec aspiret dies, & inclinentur vmbræ. Naymilszy moy mnie/ á ia temu/ ktory sie pásie miedzy liliámi/ poki dzień trwa/ á náchyli sie mrok. Ták tá świątobliwa Páni czyniłá/ cáłuiąc Crucyfix pewnie mowiłá: Dilectus meus mihi, & ego illi. Tyś moy/ y ia niech będę twoia/ o kochánku moy JEzu/ bądź przy tych liliách/ áż do wieczora żywotnego/ áż do schyłku prac moich. O iák sie cieszył/ iák sie rozweselał miedzy tymi liliámi Chrystus Jezus!

Surius lib. 6. c. 7

Cant. 2. v. 16.

Druga własność Liliey.

Jeszcze Lilia bieluchna iest y piekna/ przez co serde-
czney y cielesney czystośćiey / ták w Pánieństwie iáko y w-
dowstwie / dánk muśimy dáć Wielmożney Kásztellance. A
co sie tknie stanu małżeńskiego / ták w pierwszym małżeń-
stwie / w ktore dána byłá Wielmożnemu Pánu Máćieiowi
Spláwskiemu/ Woiewodzicowi Jnowłocłáwskiemu : iá-
ko y w teráznieyszym/ Wielmożnego Páná Jego Mći Páná
Ciświckiego/ Kásztelianá Srzemskiego; nigdy/ nigdy/ my-
śli swoich plugáwośćią nie zmázáłá. Pub: Mænius Corce
swoiey zwykł był przykázowáć / áby nie tylko pánieństwá
nie náruszonego/ ále tesz y vst poczćiwych meżowi dochowá-
łá. Królá Armeńskiego Tygránesá żoná/ gdy sie z bánkietu
od Cyrusá Królá Perskiego z meżem swoim nawróćiłá/ zo-
pytána od niegosz/ coby sie iey vrodá Cyrusá Królá podobá-
łá/ odpowiedziáłá : o moy meżu oprocz ćiebie/ iákom żywá
ná meżczyzne okiem śmiáłym nie pátrzyłá/ dla tego iáki Cy-
rus tobie powiedźieć nie vmiem. Tákieć były oczy / y duszne
y cielesne Wielmożney Páni / Jey Mośći Páni Ciświcki
Kásztellanki Srzemskiey. iák gołebicá skromność w oczách
bogoboynych záchowáłá / ták że gdy Kápłan one świetym
oleiem námázywał / one słowá przydáiac / ábyć Pan Bog
odpuśćił/ coś zgrzeszyłá widzeniem; z nabożeństwem rzekłá:
Day to Jezu/ ábym wiecey ná márnośći tego świátá nie pá-
Iud. 8. v. 5. trzyłá. O oney szláchćiance Izráelskiey Judyćie pismo S.
mowi : In superioribus domus suæ, fecit sibi secretum cu-
biculum, in quo cum puellis suis clausa morabatur. Ná
wyższym pietrze domu swego vczyniłá sobie táiemny álkie-
rzyk/ w ktorym z pánienkámi swemi zámknawszy sie mieszká-
łá. Nászá Wielmożna Kásztellanká z dziateczkámi/ z komor-

nemi

nemi Pánienkámi/ káždodziennie áž do śmierći ták śiádáłá/ przy igiełce/ przy paciorkách/ iž ledwie kilká rázy do Kośćio- łá z Kápelle wyſtąpiłá. Potrzećie Lilia / według Theo- doretá/ dla wdzięczności y śliczności podziwienie ludziom przynośi; y dla tego też Chryſtus Pan chwałe iey nád Sá- lomonowe przenośi. Godne wprawdźie wſzyſtkie pobožne nie tylko poſtępki/ ále y káždé słowko podziwienia wielkie- go/ tey Páni pobožney: iednák kto ſie mądremu á świato- bliwemu wychowániu dziatek przypátrzy/ zádziwić ſie mu- śi; bo nie ludzkie/ lecz Anyelſkie ćwiczenie/ w káždodzien- nym przeſtrzegániu/ dawáłá. Tu muſze záwołáć: Gloria Filiorum Patres eorum: Chwałá dziateczek rodzicy po- bożni. Trzećia włá- snośćLi- liey. Luc. 12. v. 27. Prouerb. 16. v. 6.

Ma ieſzcze tę włáſność Lilia/ że w niepogodách/ dżdżách / plutách / ku gorze liśćie wynośi. W žadnym nieſzczęśćiu/ w kłopotách/ vtrapieniu/ chorobách/ nie wy- rzekáłá Wielmožna Káſztellanká/ ále mężnym ſercem/ áni- muſzem Chrześćiáńſkim / wſzyſtkie troſki ponośiłá. W oſtatniey chorobie podáiąc ſię z ochotą Dekretowi Boſkie- mu/ z Páwłem świętym mowiłá: Coarctor è duobus, de- ſiderium habens diſſolui, & eſſe cum Chriſto, permanere autem in carne neceſſarium propter vos. Dwie mnie rze- czy śćiſkáią/ że prágnę rozſtáć ſię z wámi/ á bydź z Chryſtu- ſem/ co mnie bárzo vžyteczna: mieſzkáć záś w ćiele potrze- bá mi wielka dla was. Jey słowá te włáſne były: roz- dwoióne ſerce moie/ bo nie žal mi z tego świátá/ nie máſz tu czego czekáć/ kłopoty/ fráſunki/ woyny / ták že lepiey z dobrym ſumnieniem/ o ktore ſię záwſze ſtáram / vmrzeć: z drugiey ſtrony / žal mi tego drobioſzczku opuſzczáć/ bo im Czwarta włá- snośćLi- liey. Ad Phi- lip. 1. v. 23.

ieſzcze

ießcze do wychowánia dobrego zbyt potrzebne zdrowie mo-
ie. Climachus powiedział: Probatus ille eſt, qui mortem ſingulis diebus expectat; ſed ille ſanctus, qui eam ſingulis horis deſiderat: Ow człowiek doświadczony ieſt/ ktory śmierci káżdodziennie oczekiwa; lecz ten świety/ ktory iey kożdą godzinę prágnie. Tákie prágnienie vſtáwiczne było w Dobrodzieycenáßey/ dla czego ſłußnie iey on tytuł przypiſáć mogę/ ktorym Oblubieniec niebieſki/ Oblubienice ſwoie w Pieniách Sálomonowych tytułuie, Lilium inter ſpinas. Byłá Dobrodzieyká náßá Lilia miedzy ćierniem; ponieważ ćięßkim chorobom/ częſtym vtrapieniom/ y rozlicznemu nießcześćiu/ iáko oſtrym kłom ćierniowym/ nigdy nie dopuśćiłá/ wynioſtych liſteczkow w ſpániáłey liliey/ y ſtáteczney ćierpliwośći ſwoiey pogrzebáć.

Nád to Lilia ma ten przymiot/ że bujno y ßeroko rośćie. Wſtydliwość/ pokorá/ pobożność/ łáſkáwość/ miłosierdzie/ ßczodrobliwość/ ták ſie w tey pobożney Pani ßerzyłá/ że nie mogąc ták wielu y ták wielkich cnot máłe ſerce iey w ſobie zámknąć/ ná potomſtwo/ ná pokrewne/ ná czeládkę/ ná ſwoie/ ná obce/ bujno ſie rozchodziły. Zkąd nie tylko ſámá pokorna/ pobożna/ wſtydliwa/ y wielu inßych cnot pełna byłá/ ále y dźiateczek/ y ſłużebnic do tákich cnot gęſto pobudzáłá. Może to miedzy powieśći mądre położyć/ co przed śmierćią dźiateczkom ſwoim mowiłá. Możećie ſie dźieći moie nie wynośić/ poniżeniem y pokorą wyraſtayćie. A o miłośći ku pokrewnym/ łáſkáwośći/ y ßczodrobliwośći co rzekę? Azaß z pierśi máćierzyńſkich/ oney wiecznego wſpominánia godney z Rokoſowá Pániey/ tych cnot świetych nie wyſsáłá? ponieważ powinnym y pokrewnym

krewnym ßczera miłość pokázuiąc/ pewnie byłá on od Bogá dar przyiełá/ gaudere cum gaudentibus, flere cum flentibus, weselić śię z wesołymi/ płákáć z płáczliwemi. Ich nießczęśćie/ vtrapienie/ y przygody / zá swe własne poczytáłá; ßczęśćie záśie y poćiechy iák swe własne przyimowáłá. Pełniłá y ono przykazánie Izáiáßowe : carnem tuam ne despexeris, ćiáłem twoim nie pogárdzay; pokrewne swoie w potrzebách według czásu potáiemnie zákładáiąc. Do was mowę obrácam/ o pobożne zgromádzenie / Kápłani y Zakonnicy; do was tákże służebnicy/ y vbodzy/ domownicy y poddáni. Wy dziś przy tym Akćie żałobnym/ ßczodrobliwość dobrodzieyki wáßey wystáwiaycie. Mulierem fortem quis inueniet? procul & de vltimis finibus pretium eius. Niewiástę mężną kto znaydzie? trudno rowney Dobrodzieyki do przybrániá.

AdRom. 12.v.15.

Isai. 58 v. 7.

Prouer. 31.v.10.

Opátruię y tę perfekcyą w liliey/ że wonnośćią y zapáchem wßystkie ziołá przechodzi. W pokorzeć wprawdzie niewypowiedziáney żyłá Dobrodzieyká náßá/ lecz słáwą Stárożytną / y mądremi postępkámi / y zgodą małżeńską dáleko słynęłá. Słyßałem to z vst vtrapionego małżonká / Wielmożnego Páná Jego Mośći Páná Kásztellaná Srzemskiego : że (choć przećiwko wzdániu Doktorow) bacząc śię bydź blisko śmierći / gdy mu dziatki sercem práwie mácierzyńskim oddawáłá/ á czeladkę zálecáłá / proßąc/ áby káżdy z nich był według zasług y ßczerośći contentowan / przydáłá y to mądremi vstámi swymi / iák druga Sárá: Odpuść Dobrodzieiu/ ieślimći w czym przyczynę do gniewu dáłá. Rzewno płácząc odpowiedział : Niedáłáś nigdy / nie dáłáś serce moie.

Szosta.

ce swoie. Co żáłośnie oczy łzámi zálewáiąc w serdecznym álembiku dystyllowánemi / przed námi powiádáiąc przysięgą potwierdził / mowiąc; iákoż dáli Bog / przyczyney mi nigdy do gniewu nie dáłá. Tu ia muszę záwołáć: Nobilis in portis vir eius, quando sederit cum Senatoribus terræ. Szláchetny w bramách mąż iey / kiedy vsiedzie z Senatorámi Ziemskiemi. Muszę y to co Seneca nápisał przydáć: Vxorem vt diuitem & pulchram ducas, amici iuuare possunt; vt iuxta animum tuum obtineas, Deus ipse potest. Małżonkę ábyś bogátą y vrodziwą poiął / przyiaćiele w to potráfić mogą; ále żebyś iey według myśli twoiey dostał / od Bogá tey łáski wyglądáć potrzebá. Bog ćie tedy o Wielmożny Pánie był opátrzył przyiaćielem tákim. O oney Szláchetney Páni Judyćie powiáda Pismo świete: Erat famosissima in omnibus, nec erat qui loqueretur de illa verbum malum. Byłá miedzy wszystkiemi nasłáwnieysza / áni był / ktoby o niey mowił złe słowo. A o S. Jádwidze: Nunquam irascebatur, hac solum obiurgatione contenta, Deus tibi parcat. Nigdy się nie gniewáłá / to nawiększe iey było náłáiánie / Boże odpuść. Komuż się kiedy tá pobożna Páni náprzykrzyłá? ábo komu przyczynę do złego mowienia dáłá? Non est qui loquatur de illa verbum malum, Ktoby o niey co złe mowił / tákiego tu nie znáydźiećie. Wysokiey mądrośći / y poważney dostoyności przezacne Zgromádzenie Szláchetnych pokrewnych y sąsiádow; á miánowićie do ćiebie Wielmożny Pánie Kásztellanie Srzemski / mowę swoię obrácam. Prawdáć to iż niepodobna / ábyśćie

Judith. 8. v. 8.

ábyśćie wszyscy nie mieli serdecznie Klejnotu stráconego żáłowáć: á co więcey. żalu y boleśći przyczynić może / żeć powiwszy Synáczká / máło nie iáko druga święta Ráchel Beniáminá/iego żyćiu ták nagle vstąpiłá: wszákże zpojrzawszy z drugiey strony / czymby ten żal przy pogrzebie vtulić / wynaydźiećie. Jeżeli bowiem miło wam było pátrzyć ná nię zá żywotá / gdy z Ziemskiemi Senatorkámi zásiádáłá / ćieszćież się dźiś / że się do Senatorow Niebieskich przeniosłá: gdźie więcey non esurient, neque sitient, neque cadet super illos Sol, neque vllus æstus: nie będźie tám więcey łáknełá / áni prágnełá / áni będźie ná nię biło Słońce áni iákie goraco. Apoc. 7. v. 16.
Poki żyłá / żyłá chorobámi y boleśćiámi rodzáynemi powatlona; teraz ná pokoiu w Senaćie Niebieskim wiecznie zásiedźie. Mam te dufność / że się ná niey wypełniło / saluabitur Mulier per filiorum generationem, 1. Tim. 2. v. 15.
będźie zbáwiona Niewiástá przez rodzenie dźiatek. Chryste IEZV do ćiebie rzecz moiá. Otoć grono dźiateczek / w rudymentách Chrześćiáńskich wyćwiczone oddawa / przyimiże ią iáko Matrem Filiorum lætantem, Psal. 112 v. 9.
Mátkę z Synow y coreczek rádosną. Wy tákże dźiateczki osierocone / y smutkiem wielkim wysuszone / maćie się czym przy pogrzebie Rodźićielkiey ćieszyć / bośćie miały Dobrodźieykę y Stáruszki orszákiem cnot Chrześćiáńskich ozdobione. Słusznie tu z Bedą Swiętym záwołáć mogę. O verè beata Mater Ecclesia, cuius floribus nec rosæ nec lilia desunt. O záiste szczęśliwa Mátká Kośćioł nasz / ktorego kwiáteczkom áni roży áni liliey nie brákuie. Oto wásze lilie z Wirydarzá doczesnego / do wiecznego Ráiu przesádzáią.

Siodma. Náostátek Lilia iest nadzieiey conterfetem; y dla te-
goć ná monecie Rzymskiey / wyrysowány Bog w prawey
rece Lilia trzyma / z podpisem : Spes Reipublicæ: Ná-
dzieiá Rzeczyposp olitey. A ktoßby to vmiał wypowie-
dzieć / iák wielką nadzieie w mece Páná CHRystusowey /
y w zásługách mátki iego / á w pobożnych powinnośćiách
Chrześćiańskich pokładáłá? Z tey przyczyny Bráctwo
Rożancá Swietego / nasłodßego imienia JEZVS / S.
Anney / S. Fránćißká trzymáłá; á wpisániem sámym
nie contentuiac sie / káżdodziennie Officium, Rosarium,
y Koronke Pánney Naświetßey z nabożeństwem odpráwo-
wáłá. Nuß inße modlitewki / Litánia o dobrą śmierć od-
mawiáłá / do ktorych y paćiorki Swietey Anny / tákże y
Fránćißká Błogosłáwionego przydawáłá. A kośćielne
skarby iáko poważáłá? Z inßych okoliczności tego nie do-
chodzac / to sámo przypomnie. Wziowßy pewną wiádo-
mosć / że Oćiec Swiety Leo X. tyśiac dni Odpustu
tym pozwolił / ktorzy pozdrowienie Pánney Náświet-
ßey ná ten czás mowia / gdy Zegar vderzy / czego y Pá-
weł V. potwierdził / w pokoiczku zá káżdym zegarká v-
derzeniem Pánne Czystą Anyelskim przywitániem po-
zdrawiáłá. Miáłá teß Fráternia z Oycámi Zakonow /
Dominiká Swietego / y Fránćißská Błogosłáwionego /
ktorych oná prac y zasług / przez łáskáwe Stárßych opá-
trzenie / nie tylko zá żywotá / ale y po śmierći prágnac
bydź vczestniczką / o vbogie y pokorne ćiáłá swego pogrze-
bienie (iákom to w Swiećiech wie przy prowádzie poka-
zał) vsilnie prośiłá. Spowiedzi czeste geste z vżywá-

niem

niem Naświetßey Eucharystiey czyniłá/ z ktorych smáke y obroki dußey swoiey zbáwienne skutecznie odbierałá. W tey chorobie czuiac bole / o Spowiednika dozornego prosiłá / á gdy zwłoke według wzdánia báczyłá ; Prze Bog / o wielko to rzecz idzie / záwołáłá. Ták tedy nászá Wielmozna Páni Sákrámentámi spowiedzi Swiętey / Ciáłá Páńskiego / y ostátniego pomázánia / Oleiu świętego opátrzona / z nabożeństwem dokonáłá.

Zyiże z Bogiem o Wielmozna Kásztellanko do małżonka Niebieskiego z madremi Pánienkámi pośpießáiac / w brame gmáchu Niebieskiego śmiele kołác / y Chrześciáńskim ánimußem záwołay. Aperite mihi portas iustitiæ, ingressus in eas confitebor Domino. Chryste IESV Oblubieńcze vkocháńy dußey moiey / proße grzeßna niech Spráwiedliwośći bramy bedą z łáski twoiey mnie nędznicy otworzone ; á ia nimi przepußczona bede ćiebie nieśmiertelnie wyznawáłá : Ja też tobie choć niegodny oddaie dźiś CHRYSTE IESV Oblubienice Małzonkowi. Otoć Bráćia iey ziemscy Anyołowie ktorych z wielkim Theologiem w niebie włáśne obcowánie / ktorzy miedzy doskonáłymi o Madrośći rozmawiáia / z reku swoich iey duße / ćiáło zaś podziemnym sklepom oddawáia. Rostaß tedy swym dworzánom vkochanym / duchom onym w ßczęśćiu wiecznym brodzacym / áby ten skarb odebrawßy / á przed toba położywßy / przy nieśmiertelnym Szláchectwie zostáwili.

wili. Niech vsiedzie na pokoiu z niebieskiemi Senatormi / áby ć pokłon wiekuisty oddawáłá. Requiem æternam dona ei Domine & lux perpetua luceat ei. Amen.

Nihil fortius Muliere religiosa & prudente ad deliniendum virum, & informandum eius animum ad quodcunque voluerit. *S. Chrysost. super Ioan.*

Niemász nic mocnieyszego nád niewiástę nabożną y rostropną / do vbłagánia męża swego / y sposobienia myśli iego ku tym rzeczom ; ktore sie oney podobáią.